

INSTITUȚIA CARANTINEI PE TERITORIUL OLTENIEI ÎN SECOLUL AL XIX-LEA.

Cătălin Nicolae Pătroi*, Maria Biciușcă**

Rezumat: După războiului ruso-turc din 1828-1829 și Pacea de la Adrianopol, în Țara Românească și Moldova, prin Regulamentele Organice, sunt introduse carantinele pe fondul unui puternic episod de ciumă care a afectat grav cele două principate. A fost instituit un cordon sanitar de-a lungul Dunării și au fost înființate carantine pentru călători și animale. În Oltenia au funcționat carantinele de la Bechet, Calafat, Izvoarele, Turnu Severin, unele dintre acestea având încadrați și doctori, precum cea de la Turnu Severin. În strânsă legătură cu instituția carantinei a fost și modul de organizare și funcționare al serviciului grăniceresc care a avut un rol important în implementarea acestor politici sanitare și de siguranță în Moldova și Țara Românească.

Instituția carantinei a funcționat până în anul 1859 când a fost desființată de Alexandru Ioan Cuza. Rolul său a fost unul discutat, existând numeroase voci care au arătat că sub pretextul controlului molimilor, Marile Puteri protectoare și suzerane ar fi încercat să se implice în cele două principate, una dintre mize fiind și cea economică.

În folclorul românesc episoadele de ciumă au fost bine consemnate, existând numeroase legende, tradiții, sărbători, iar din punct de vedere toponimic, în unele sate din Oltenia, precum Tufenii din Vale, U.A.T. Tufeni, jud. Olt („La Gropile Ciumaților”), Palilula, U.A.T. Bucovăț, jud. Dolj („Dealul Ciumaților”), Giurgița, jud. Dolj („Măgura Ciumata”), Prunișor și Fântâna Domnească din jud. Mehedinți („Valea Ciumaina” și „Dealul Ciumaina”) ș.a. încă se mai păstrează amintirea unor vremuri întunecate.

Nu în ultimul rând trebuie subliniat rolul deosebit al doctorilor în combaterea epidemiilor de holeră din Țara Românească și edificarea legislației în baza căreia sistemul de carantine a fost reglementat și a funcționat. În această scurtă prezentare îi amintim pe medicii Constantin Estioti, unul dintre pionierii serviciului sanitar al Valahiei și Nicolae Gussi, protomedicul Valahiei între 1840 și 1859.

Abstract: After the Russo-Turkish War of 1828-1829 and the Peace of Adrianople, quarantines were introduced in Wallachia and Moldavia by the Organic Regulations, against the backdrop of a severe plague episode that seriously affected the two principalities. A cordon sanitaire was established along the Danube and quarantines were set up for travellers and animals. In Oltenia there were quarantines in Bechet, Calafat, Izvoarele, Turnu Severin, some of which also employed doctors, such as the one in Turnu Severin. Closely related to the quarantine institution was also the organization and operation of the border service, which played an important role in the implementation of these health and safety policies in Moldavia and Wallachia.

The quarantine institution functioned until 1859 when it was abolished by Alexandru Ioan Cuza. His role has been a controversial one, with many voices pointing out that under the pretext of controlling the plagues, the protective and suzerain Great Powers tried to get involved in the two principalities, one of the stakes being the economic one.

In the Romanian folklore, plague episodes have been well recorded and there are numerous legends, traditions, celebrations and from a toponymic point of view in some villages in Oltenia such as Tufenii din Vale, A.-T.U. Tufeni, Olt county („La Gropile Ciumaților”), Palilula, A.-T.U. Bucovăț, Dolj county („Dealul Ciumaților”), Giurgița, Dolj county („Măgura Ciumata”), Prunișor and Fântâna Domnească, Mehedinți county („Valea Ciumaina” and „Dealul Ciumaina”) and so on, still preserve the memory of dark times.

Last but not least, the special role of the doctors in fighting cholera epidemics in Wallachia and building the legislation on the basis of which the quarantine system was regulated and functioned should be underlined. In this brief presentation we mention the doctors Constantin Estioti, one of the pioneers of the Wallachian sanitary service, and Nicolae Gussi, Wallachian protomedician between 1840 and 1859.

Cuvinte-cheie: carantină, ciumă, holeră, Regulamente Organice, secolul al XIX-lea.

Key-words: quarantine, plague, cholera, Organic Regulations, 19th century.

* Doctor, Direcția Județeană pentru Cultură Mehedinți, e-mail: tara_catalin@yahoo.com.

** Masterandă, Facultatea de Istorie, Universitatea București, e-mail: mariabiciusca97@gmail.com.

„În folclorul românesc Ciurma personificată are o imagine hidoasă, groaznică, aducătoare de moarte și sărăcie. În imaginarul colectiv Ciurma apare în calitate de creatură malefică, necruțătoare și nemiloasă, devoratoare de oameni și animale, dar fricoasă față de câni și ținută în frâu de către Sfântul Haralambie”¹.

Se pare că ciurma a fost identificată în folclor ca un personaj individual ce purta mai multe nume eufemistice pe teritoriul Principatelor Române. Astfel, în județul Dolj o întâlnim consemnată sub numele de *Maica Calea*, *Maica Bătrână*, *Buboasa*, iar în județul Mehedinți cu denumirea de *Maica Călătorea*.

În zona de nord a județului Mehedinți, în Plaiul Cloșani, vechile practici de alungare a ciurmei s-au transformat în sărbători care poartă numele de *ciurmărci*. Ele se fac vinerea, în zi de post, și de aceea se numesc *Vinerea Ciurmii*. În timpul epidemiilor de ciumă, când boala pustia casa unui localnic, nouă vecini ieșeau la marginea satului, la hotar, făceau focuri și descântau împotriva bolii. Este un obicei din localitatea Obârșia Cloșani unde există și o poiană ce se numește „*Poiana Ciurmii*” unde se spune că „*ar fi poposit ciurma și ar fi murit din cauza mirosului de priboi*”².

An de an, în satul Godeanu, pe Dealul Chiciora, în preajma sărbătorii Sfântului Ilie, are loc nedeia satului cunoscută sub numele de *Ciumarca*. Tradiția locului vorbește de faptul că Sfântul Nicodim de la Tismana ar fi instituit această sărbătoare ca urmare a vindecării unor oameni de ciumă ca urmare a rugăciunilor.

În timpul războiului ruso-turc din 1828-1829, un tablou al suferinței umane produse de molimă a fost creat la mănăstirea Jitianu din județul Dolj, unde au fost îngropați într-un mormânt comun locuitori ai Craiovei, atinși de ciumă în al doilea an al războiului, precum și soldați ruși decedați în spitalul militar care a funcționat în această mănăstire³. Întregul oraș Craiova și împrejurimile sale fuseseră atinse de ciumă (Pl. 4/3). „*Douăzeci și trei din cele mai bune case ale orașului au fost rezervate pentru cei bolnavi de ciumă. Aveam obligația să vizitez fiecare încăpere, ocupată de ciurmați, cel puțin o dată pe zi, să asist la trierea bolnavilor, aduși din toate colțurile Valahiei Mici, și să raportez despre toate acestea, comandantului de divizie. Nu știu prin ce minune am reușit să scap de boala care nu ierta pe nimeni*”⁴.

După războaiele ruso-turce (1827-1829) de la începutul secolului al XIX-lea și Pacea de la Adrianopol, în acest context al epidemiei de ciumă, au fost înființate carantine pe teritoriul Țării Românești. Peste 1500 de panduri ce făcuseră parte din oastea lui Tudor Vladimirescu și participaseră la lupte erau acum grăniceri civili cu schimbul pe frontiera din nord-vestul Olteniei. Cum Regulamentul Organic pentru Valahia prevedea înființarea unei armate care să se ocupe și de „*paza granițelor, carantinelor, vămilor, comerțului și cordonului de sănătate, toate încadrându-se în serviciul graniței*”⁵, activitatea celor două instituții, carantina și serviciul grăniceresc trebuie analizate împreună.

Sub pretextul combaterii epidemiilor, armatele habsburgice și rusești intenționau în fapt o strictă supraveghere a graniței Principatelor Române cu teritoriile otomane. În istoriografia românească, Ion Nistor a explicat înființarea carantinelor exclusiv ca o măsură menită a îmbunătăți sănătatea publică, în timp ce Georgeta Penelea Filitti a evidențiat rolul economic al acestora în combaterea contrabandei⁶. Într-o lucrare recentă - „*Impactul carantinei dunărene asupra comerțului internațional cu cereale din regiunea Dunării de Jos (1829-1853)*” se arată că „*aparent o invenție menită să aducă protecție împotriva diverselor epidemii care ucideau în epocă mai mult ca oricare război, carantina s-a dovedit o armă în mână noii puteri protectoare care vedea dincolo de propria armată de ocupație și alte metode de constrângere a Principatelor Danubiene*.

¹ Arapu, 2021, p. 119.

² Boteanu, 1999, p. 102.

³ Petcu, 2020, p. 200.

⁴ Buzu, 2009, p. 450.

⁵ Neagoe, Tender, Văduva, 2004, pp. 138, 142.

⁶ Petrescu, 2012, pp. 97-116.

*Conducerea era alcătuită dintr-un comitet director și unul medical. Rusia numea inspectorul general pentru cele două Principate și alături de ministrul Treburile din Lăuntru (Interne), șeful poliției și medicul șef formau comitetul director al carantinelor*⁷.

Anastase Iordache arăta că „*totul a fost conceput în interesul Rusiei, și nu al Principatelor Române. Spre deosebire de Turcia, care secătuisese material Țările Române, Rusia atacă însăși ființa națională, substratul spiritual. Din impasul istoric astfel creat, numai cu ajutorul Europei români aveau posibilitatea de a scăpa de acest primejdios protectorat, extrem de păgubitor în planul emancipării naționale, dar cu rezultate apreciable în domeniul modernizării. Paradoxal, cu cât progresa modernizarea în domeniul material, cu atât sporea încătușarea în domeniul spiritual*”⁸.

Carantinele de pe linia Dunării formau așa numitul „*cordon sanitar*”, despre care Ion Nistor scrie în articolul său „*Ravagiile epidemiilor și ciuma și holera și instituirea cordonului carantinar la Dunăre*”⁹. Acest cordon sanitar, amplasat pe linia Dunării, a fost apărut de trupe de grăniceri. În Oltenia situația se prezenta după cum urmează: din Regimentul (polcul) 3 Infanterie Craiova, Batalionul 5 și Escadronul 2, iar din Batalionul 6, o companie la Calafat. Acestea au primit o nouă numerotație impusă de structura organizatorică a grănicerilor, care a început să exprime dispozitivul final cu caracter militar la acea dată:

- Comanda Batalionului 1 Calafat: ½ pluton de 33 grăniceri pedestri, pentru pază și servicii.
- Compania (*rota*, în limba rusă; românii i-au zis „roată” - *n.a.*) I-a Vârciorova: 1 pluton de 66 grăniceri pedestri la Vârciorova, transformat din infanteriștii repartizați serviciului graniței; ½ pluton de 22 grăniceri călări la Vârciorova.
- Compania a II-a Cerneți (nu peste mult timp Turnu Severin - *n.a.*): 1 pluton de 66 grăniceri pedestri, la Cerneți; 1 pluton de 43 grăniceri călări, la Cerneți; 1 pluton de 66 grăniceri pedestri, la Izvoarele; ½ pluton de 22 grăniceri călări, la Izvoarele.
- Compania a III-a Calafat: 2 plutoane de 132 grăniceri pedestri la Calafat; 1 pluton de 43 grăniceri călări, la Calafat; 1 pluton de 66 grăniceri pedestri, la Bechet; ½ pluton de 22 grăniceri călări, la Bechet¹⁰.

În Țara Românească un pichet de carantină era repartizat spre pază la 120 de familii, care aveau obligația să întrețină pichetul respectiv cu patru oameni înarmați și doi luntrași. Pichetele aveau rolul de a veghea la paza malului românesc al Dunării între două sectoare ale carantinei. Paza pichetelor era destinată sătenilor contribuabili care aveau vârsta cuprinsă între 20 și 50 de ani, aflându-se subordonați unui caporal și unui soldat. Frontiera Valahiei era apărută de 35.040 de familii, dintre care 1.720 de persoane se aflau în serviciu permanent, la care se adaugă cei 584 de caporali și soldați. Totalul grănicerilor permanenți a fost în Țara Românească de 2.336 la un total de 217 pichete¹¹.

Istoria carantinei în Principatele Române a început în jurul anului 1830, instituția înființată cu scopul apărării sănătății publice având drept model carantina din Imperiul Habsburgic. Guvernatorul rus Pavel Kiseleff a fost implicat în campania de eradicare a ciumei. El a instituit *Comisia Salubrității* sau *Înaltul Comitet al preacurmărei ciumei*, instituție care a înființat lazarete și carantine. Nicolae Mavros a fost inspector al carantinelor, iar subinspectorii serdarul Dumitrache Topliceanu pentru Muntenia și medelnicerul Petrache Poenaru pentru Oltenia¹².

Unul dintre pionierii serviciului sanitar al Valahiei a fost *doctorul Constantin Estioti*¹³ care în perioada 1830-1840 și-a dedicat activitatea și organizării carantinelor din acest principat. Pentru

⁷ Constantin, 2015, p. 22.

⁸ Iordache, 1998, p. 33.

⁹ Nistor, 1944-1945 (1946), p. 370.

¹⁰ Neagoe, Tender, Văduva, 2004, p. 143.

¹¹ Constantin, 2015, p. 23.

¹² Jianu, Netta, 2018, p. 3.

¹³ Trăușan-Matu, 2017, pp. 20-38.

întreaga sa activitate în acest domeniu, în decembrie 1839 „Societatea medicilor din Viena” l-a ales „într-o glăsuire mădular al său extraordinar”, o recunoaștere europeană a muncii sale¹⁴.

„În tratatul de la Adrianopole s'a stipulat înființarea de carantine la Dunăre; în luna Iulie 1830, generalul rus prințul Urusov vine din Iași la București și cere înființarea grabnică de carantine. Carantinele au fost înființate deocamdată în mod provizori și, apoi definitiv prin Regulamentele Organice. Regulamentele Organice ale amânduror Principatelor au stabilit la Dunăre un sistem de carantine cu paza hotarelor prin pichete, ocupate de militari și de străjuitori săteni înarmați, și prin lunturi ocupate de acești granicieri”¹⁵.

La baza organizării și funcționării sistemului public al carantinei se aflau Regulamentele Organice ale Valahiei și Moldovei, în care regăsim Regulamentul carantinelor¹⁶. Aici sunt stipulate toate regulile care trebuiau respectate, atât de populație, cât și de autorități pentru combaterea răspândirii epidemiilor și pentru asigurarea sănătății publice.

Carantina legaliza principiul privării temporare de libertate în numele sănătății publice, model preluat mai târziu de generațiile actuale. Călătorul era reținut între zidurile carantinei sub paza militară între 4 zile și 2-3 săptămâni¹⁷. Existau și pedepse foarte drastice: „Cei ce vor intra în pământul Țării Rumânești, fără a face carantină, să vor trimite la ocnă pentru toată viața lor” (Cap. VI, Secțiunea IV din Regulamentele Organice pentru Valahia, vezi Anexa).

Nimeni nu era exceptat de la respectarea regulilor, indiferent de condiția socială. Deși era obligat să accepte privarea de libertate în numele sănătății publice, călătorul trebuia să-și plătească integral costul serviciilor de cazare, îmbrăcăminte și alimentelor. În plus, la intrarea în carantină, trebuia să declare orice obiect aflat asupra sa, riscând în caz contrar dublarea zilelor de izolare.

„Regulamentul Organic al Munteniei prescrie înființarea pe malul stâng al Dunării a 3 mari carantine pentru călători și mărfuri, la Calafat, Giurgiu și Brăila, 4 carantine de a doua mână pentru călători mărfuri: la Cerneți, Turnul, Zimnicea, Călărași; și 4 mici cantore pentru schimburi, pentru traficul local, la Isvoarele, Bechet, Oltenița, Piua-Petrei. Austria și Rusia au menținut și în timpuri normale carantina pentru proveniențele din Principatele Române”¹⁸. Este vorba despre Art. 180 din Regulamentul Organic al Munteniei.

Art. 183 din Regulamentul Organic al Munteniei indică faptul că „Miliția va păzi cordonul sănătății cel așezat pe marginea dea stânga Dunării”, precum și trupele necesare a exista pe lângă fiecare tip de carantină.

În primii 23 de ani de funcționare, activitatea carantinelor a fost dirijată de Ministrul de Interne, de Inspectorul carantinelor și de „Comitetul sănătății” și se axa pe măsuri de izolare ferme și foarte stricte la frontiera dunăreană și pe pedepse drastice. Între anii 1830 și 1840, durata de izolare în carantinele de la Dunăre a variat de la 5 la 7 zile și de la 14 la 20, 24 și 35 de zile, în funcție de semnalul primit de la Constantinopol¹⁹.

Datorită englezului John Mason, de profesie medic, trimis de Biserica Liberă a Scoției într-o misiune de convertire a evreilor din Imperiul Otoman și Moldova la creștinism, avem și o descriere a unei carantine, deși nu este din Țara Românească, ci din Moldova. La întoarcerea de la Constantinopol, după un drum lung și obositor pe mare și pe uscat, debarcă la Galați, la 8 mai 1846, cu intenția de a ajunge la Iași, dar conform protocolului, intră în carantină²⁰.

În județul Mehedinți astfel de obiective au început să funcționeze începând cu anul 1830 la Gruia și Izvoarele²¹. Din punct de vedere al mărimii acestor instituții, acestea sunt de trei tipuri:

¹⁴ Trăușan-Matu, 2017, pp. 20-38.

¹⁵ Felix, 1901, p. 300; Iorga, 1897, p. 451.

¹⁶ Negulescu, Alexianu, 1944, pp. 79-85.

¹⁷ Petrescu, 2012, p. 103.

¹⁸ Felix, 1901, p. 301.

¹⁹ Trăușan-Matu, 2020, p. 136.

²⁰ Mason, 2019, pp. 69-70; Trăușan-Matu, 2020, p. 137.

²¹ Stângă, 2015, pp. 108-109.

mici, mijlocii și mari, la Turnu Severin funcționând cu începere din anul 1841 un stabiliment de categorie medie al cărui imobil se pare că încă se păstrează. Doar în carantinele mari au fost numiți medici.

În 1835 a funcționat în administrația județului Mehedinți Dimitrie Chinezu, lui datorându-se *„cutiile satelor și zidirea carantinei de la Severin”*²². *„Cutiile satelor”* erau casele speciale pentru plata funcționarilor. În ceea ce privește locul în care a fost ridicată carantina de la Turnu Severin, se pare că aceasta a fost amplasată *„pe colina din dosul Turnului Severinului”*, iar o litografie din anul 1843 a englezului W. Beattie surprinde construcția carantinei alături de Turnul lui Sever²³. Pavilioanele noii carantine se aflau *„pe locul unde este astăzi clădirea Comandamentului Diviziei; între grădina publică și baia comunală pe de o parte și între teatrul orașului și clădirile vamei pe de alta”*²⁴ (vezi Anexa 2, Planșa 5).

Trebuie menționat și faptul că inginerul Alexandru Popovici a semnalat Marii Vornicii din Lăuntru într-o adresă din 2 octombrie 1836 faptul că arhitectul Faiser, a realizat planul noii carantine *„întărit de răposatul ing. Ott”* fără a veni în teren și fără a cunoaște faptul că nu este vorba de o zonă plată, ci una denivelată, cu două adâncituri mari din care una dintre ele este șanțul Turnului lui Sever (actuala Cetate a Severinului). În zonă se află și un izvor, fapt ce îngreuna misiunea de a edifica planul aprobat de către domnitorul Țării Românești²⁵. Același inginer Alexandru Popovici arăta și faptul că au fost realizate zidăriile noii carantine fără să fie lucrate la cumpănă astfel *„ferestrele nu vin de rând și după cumpănă ci unele mai sus, altele mai jos, ca și pragurile ușilor, ale porților...”* noua carantină fiind clădită *„șovăită după cum stă fața dealului adică ca o moară proastă românească, cu un cap sus și cu altul jos...”*. Se pare că arhitecții omiseseră să asigure și o sursă de alimentare cu apă precum și grajduri pentru cai și camere pentru ciocli, fapt pe care ing. Alexandru Popovici îl constată și propune forarea unui puț chiar în mijlocul carantinei. Pentru noile modificări ing. Alexandru Popovici a colaborat cu D. Pleniceanu și D. Gărdăreanu.

La Serviciul Județean Mehedinți al Arhivelor Naționale există o serie de documente referitoare la carantina din localitate cu ajutorul cărora putem să recuperăm o parte din informațiile privind această instituție. Grupate în fondul arhivistic al Primăriei din Drobeta Turnu Severin preluat de arhivele statului, documentele merită atenția noastră, de aceea le vom prezenta cronologic.

24 iunie 1835, București. *„Porunca Departamentului Pricinilor din Lăuntru nr. 3931 din 24 iunie 1835 către comisia statornicită pentru înființarea noului oraș și a carantinei la T. Severin, de a studia, împreună cu cârmuitorul județului și inginerul orașului toate îmbunătățirile necesare clădirii noului oraș, la fața locului* (A. S. Mehedinți, primăria T. Severin, dosar 1/1833, f.68, orig.)”²⁶.

8 august 1835, Cerneți. *„Porunca Ocârmuirii județului Mehedinți către subcârmuirea plășii Motrului prin care se cerea pregătirea a 10 zidari care să vină să lucreze 10 zile la carantina T. Seerin a cărei construcții trebuia să înceapă* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Strehaia, dos. 6405/1834, f. 4, orig.)”²⁷.

26 mai 1836, Cerneți. *„Porunca Ocârmuirii județului Mehedinți către subcârmuirea plășii Baia prin care se arată că s-a început construcția carantinii de la T. Severin, drept care subcârmuirea trebuie să trimită 20 de meșteri lemnari și materiale de construcție necesare* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Baia de Aramă, dosar 3444/1836, f. 5, orig.)”²⁸.

²² Gherghe, 2009, p. 31.

²³ Jianu, Netta, 2018, pp. 12-14.

²⁴ Jianu, Netta, 2018, pp. 16-17.

²⁵ Jianu, Netta, 2018, pp. 18-24.

²⁶ Chipurici, Măneanu, 1972, pp. 47-48.

²⁷ Chipurici, Măneanu, 1972, p. 48.

²⁸ Chipurici, Măneanu, 1972, p. 48.

36 iulie 1836. „*Raportul subcârmuirii plășii Baia către Ocârmuirea jud. Mehedinți în care se arată că au fost trimiși 100 de salahori din satele Șovarna de Sus, Șovarna de Jos, Vidimirești, Rudina și Runcșor la construirea carantinei de la T. Severin* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Baia de Aramă, dosar 3444/1836, f. 9, conceptă)”²⁹.

20 martie 1837. „*Porunca Ocârmuirii jud. Mehedinți către subcârmuirea plășii Baia în care se arată că Departamentul din Lăuntru a dispus ca lucrările pentru terminarea carantinei de la T. Severin să fie angajate prin contract, subcârmuirea fiind obligată să facă cunoscută această hotărâre în cuprinsul întregii plăși* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Baia de Aramă, dosar 2500/1837, f. 5, orig.)”³⁰.

6 mai 1837, Cerneți. „*Porunca Ocârmuirii județului Mehedinți către subcârmuirea plășii Motru prin care se atrage atenția asupra întârzierii trimiterii la T. Severin a zidarilor din satele acestei plăși, pentru a tocni cu ing. Alexandru Popovici, lucrul la carantina orașului* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Strehaia, dosar 6405/1834, f. 106, orig.)”³¹.

1 iulie 1837, Cerneți. „*Ocârmuirea jud. Mehedinți comunică subcârmuirii plășii Motrul că meșterii cărămidari trimiși de acea subcârmuire s-au înțeles cu contractul carantinei de la T. Severin ca să fabrice 100000 de cărămizi. Se preciza că numărul acestor meșteri era redus și că trebuiau trimiși și alții în ajutorul lor* (A. S. Mehedinți, pretura plășii Strehaia, dosar 6405/1834, f. 177, orig.)”³².

Informațiile prezentate în dispozițiile autorităților locale (Ocârmuiri și subcârmuiri) cu privire la eforturile de a ridica noua carantină din Turnu Severin din perioada 1835-1837, în paralel cu eforturile de a edifica noul oraș și a muta administrația de la Cerneți la Turnu Severin sunt completate cu altele cuprinse în „*Documente ale municipalității severinene (1833-1874). Vol. P*”³³.

La Serviciul Județean Mehedinți al Arhivelor Naționale în „*Inventarul de documente de la Primăria Orașului Turnu Severin, perioada 1833-1849*” se mai pot consulta următoarele materiale:

- corespondență a Departamentului din Lăuntru cu Ocârmuirea locală și Magistratul orașului Cerneți cu privire la procurarea materialelor (cărămidă) de către Vasile Selișteanu pentru construirea Carantinei de la Severin și sumele plătite. Perioada - 3 august 1838 – 28 mai 1939. (30 file, original și copii, nr. vechi unitate arhiv. 9)³⁴.

- corespondență a Ocârmuirii județului Mehedinți cu Departamentul din Lăuntru și Magistratul orașului Cerneți cu privire la documentele ce se cereau secretarului Ion Gărdăreanu și lui Dimitrie Pleniceanu cu privire la cheltuielile ce urmau a se face terminarea Carantinei din Severin. Perioada 16 septembrie 1938 – 16 mai 1840. (30 file, original și copii, nr. vechi unitate arhiv. 14)³⁵.

Iată așadar o scurtă filă de istorie locală derulată într-un moment în care presiunea valurilor de ciumă amenințau Principatele Române, iar terminarea construcției carantie stabilă prin Regulamentul Organic al Țării Românești era o urgență.

La 1833 încep să se organizeze și primele spitale militare, astfel că în anul 1838 sunt menționate și spitalele de la Craiova cu 40 de paturi și cel de la Cerneți (jud. Mehedinți) cu 10 paturi, ce aveau încadrate câte un doctor, o moașă și personal auxiliar militar³⁶.

Referitor la personalul medical cunoscut pentru carantinele din Mehedinți, se pare că în anul 1840 la carantinele din Cerneți și Turnu Severin se aflau dr. Carol Tzink, moașa Anica și vaccinatorul Iosif Simon³⁷. În activitatea sa personalul sanitar nominalizat nu se limita doar la

²⁹ Chipurici, Măneanu, 1972, p. 48.

³⁰ Chipurici, Măneanu, 1972, p. 48.

³¹ Chipurici, Măneanu, 1972, pp. 48-49.

³² Chipurici, Măneanu, 1972, p. 48.

³³ Chipurici, Rățoi, 2005, pp. 69-71.

³⁴ Chipurici, Rățoi, 2005, pp. 69-71.

³⁵ Chipurici, Rățoi, 2005, pp. 69-71.

³⁶ Keresztez, Rogozea, 2013, p. 74.

³⁷ Jianu, Netta, 2018, p. 25.

poliția sanitară pentru combaterea epidemiilor, ci asigurau îngrijire medicală și pentru boli, în special pentru cele venerice (gonoree, sifilis, etc.), așa cum reiese din raportările privind lista de pacienți militari din Polcul 3 tratați în spitalul de la Cerneți³⁸.

Urmare a scriitorului german Adalbert Müller, care a călătorit în Valahia, aflăm despre faptul că la „*Skella-Cladova*” actual Schela Cladovei, jud. Mehedinți, a funcționat o carantină pe care o vizitează în anul 1846. Medicul era transilvănean, iar „*colibele carantinei sunt despărțite de celelalte de un șanț adânc*”. Acestea sunt „*niște încăperi mizerabile, construite din lut și acoperite cu pae, prin cari la o ploae mai lungă pătrundea apa. În camere domină murdăria cea mai dezgustătoare*”, iar „*gângăniile de toate felurile împart cu încarantinatul încăperea strâmtă*”³⁹.

Din „*Almanahul Statului pe anul 1855*” aflăm și de faptul că la carantina din Drobeta Turnu Severin a fost încadrat doctorul Ștefan Sabotai cu o retribuție de 400 de lei pe lună și un caiet de sarcini cu multe servicii⁴⁰.

„*În anul 1830, generalul Kisseleff, Presedintele Divanurilor, organizează în mod provisorii serviciul sanitar și asistenta medicală în Bucuresci și în Iasi și institue carantina la Dunăre*”⁴¹.

„*În bugetele statului fixate prin Regulamentele organice sunt înscrise următoarele cheltueli pentru serviciul sanitar și pentru asistența publică, osebît de cheltuelile spitalelor cu fundațiuni speciale. În Valachia: Carantinele de pe marginea Dunării Lei 600.000*”⁴².

„*De la promulgarea Regulamentelor organice funcționează regulat serviciul carantinelor din stînga Dunării. Stabilimentele carantinesci sunt de 3 clase: carantine mari la Galați, Brăila, Giurgiu; carantine de a doua mână la Călărași, Oltenița, Zimnicea, Turnul, Calafat și Noul Severin, obore de schimb la Gura Ialomiței, Islaz, Bechet, Gruia, Vîrciorova; pe toată linia Dunării există un cordon militar pe uscat pentru paza carantinesci. Inspectoratul carantinelor se informează despre existența de boale molipsitoare dincolo de Dunăre raportează regulat guvernelor amîndurora principatelor, care publică din cînd în cînd în foaia oficială o mică dare de semă despre starea sanitară de dincolo de Dunăre*”⁴³.

A fost instituit și un cadru legal numit „*Regulamentul Carantinelor*” (cap. VI) ce făcea parte din Regulamentele Organice.

„*În anul 1854 s'a desființat funcțiunea de Inspector-general al carantinelor din amandouă Principatele, Inspectoratul carantinelor s'a contopit cu Comitetul sanitar dirijat de Protomedic, postul de medic de carantină s'a menținut numai la carantinele principale: Galați, Brăila, Giurgiu, Zimnicea, Severin, la celelalte carantine, medicul orașului a îndeplinit serviciul carantinesc*”⁴⁴.

În anul 1859 carantinele sunt desființate. „*În luna Julie 1859, Prințul Cuza decretează reducerea numărului funcționarilor carantinesci. Carantinele rămîn în ființă, dar în timpul cînd nu există în partea dreaptă a Dunării nici o boală epidemică, personalul carantinelor se desfiintează vremelnicesc*”⁴⁵.

„*În ceea-ce privesce în special România, posedăm de la Michail Kogalniceanu și de la alți istorici români descrițiuni ale epidemiilor de ciumă forte intensive și extensive din anii 1675, 1770 și 1797 și ale epidemiilor mai localizate din anii 1812, 1813, 1816, 1821, 1824, 1828 și 1829. Pentru cea din urmă oră a apărut ciuma în România în anul 1832 în mod sporadic; în mod epidemic în Transilvania în anul 1828, în Bulgaria în anul 1834, în Basarabia în anul 1837*”⁴⁶.

Paralel cu progresele făcute în domeniul bolilor infecțioase și elucidarea mecanismelor de producere a acestora, au început să apară din ce în ce mai multe voci din interiorul, dar și din

³⁸ Jianu, Netta, 2018, p. 25.

³⁹ Jianu, Netta, 2018, p. 12.

⁴⁰ Trăușan-Matu, 2020, p. 139.

⁴¹ Felix, 1901, p. 302.

⁴² Felix, 1901, p. 33.

⁴³ Felix, 1901, p. 41.

⁴⁴ Felix, 1901, p. 301.

⁴⁵ Felix, 1901, p. 45.

⁴⁶ Felix, 1901, p. 291.

exteriorul țării, ce se pronunțau împotriva carantinei, a condițiilor foarte dure impuse populației și a consecințelor ce decurg de aici.

Astfel, în 1857 autoritățile sanitare și politice ale Valahiei au început să-și facă griji referitoare la sumele mari de bani cheltuite pentru asigurarea carantinei, dar și la îngrădirea liberei circulații a mărfurilor și oamenilor. Ca urmare, în luna iulie 1859 a fost suspendată activitatea carantinelor la Dunăre, concomitent luându-se numeroase măsuri de igienă publică care aveau ca scop limitarea răspândirii bolilor contagioase. Popularizarea măsurilor de igienă publică și private, prin sprijinul unor autorități credibile, precum preotul, învățătorul, medicul sau primarul satului, a devenit o soluție mai ieftină, mai facilă, mai eficientă, fără a atenta la libertatea omului. Pe 5 septembrie 1865, ministrul de interne, la recomandarea Consiliului Medical al României, a semnat decizia de desființare de la porturile dunărene, restabilindu-se libera circulație⁴⁷.

Referitor la toponimul „*Carantină*” există informații despre existența unui astfel de loc pe teritoriul localității Ostrovu Mare, U.A.T. Gogoșu din județul Mehedinți. Astfel, în punctul „*La Carantină*” „*se văd urme de ziduri și fragmente ceramice. Tot de aici rezultă o inscripție (CIL. III,12.000). Pornind de la această semnalare, am făcut cercetări de suprafață în zona punctului amintit, dar datorită vegetației abundente n-am reușit să verificăm autenticitatea informației*”⁴⁸.

Faptul că ultimul episod de ciumă din Țara Românească este urmat de debutul unor valuri ale epidemiei de holeră a justificat pe deplin apariția instituției carantinei. Un studiu destul de recent⁴⁹ surprinde eforturile autorităților în a stopa răspândirea holerei. Una dintre măsuri, care a fost ineficientă, a constatat în „*organizarea unui cordon pe malul cel din mâna dreaptă a Oltului, pentru apărarea de boala holeră*”⁵⁰. Măsura de carantină a fost afectată datorită trecerii ilegale a Oltului de pe un mal pe altul cu ajutorul posesorilor de bărci.

În anul 1831 este organizată și carantina de la Cremenari precum și cea de la Căineni (jud. Vâlcea).

În Olt o carantină funcționa în localitatea Prooroci, actual Milcov.

La nivelul punctelor de frontieră aflate pe teritoriul județului Dolj (Calafat și Bechet) au fost înființate în anul 1830 centre de carantină după același model și reguli stricte prevăzute de Regulamentele Organice. Ideea înființării acestora se născuse în 1812 în timpul „ciumei lui Caragea”, când s-au organizat timide servicii de control sanitar la punctele de frontieră de pe Dunăre. În 1830, acestea au fost consolidate și dotate cu personal sanitar și administrativ, materiale și instrumente sanitare. Astfel, la 20 ianuarie 1830, s-a stabilit la Calafat „*Inspectoratul Carantinelor din Oltenia*”. Străjerul Costache Nicolaide fusese desemnat căpitan al carantinei și avea drept ajutoare pe logofatul Dumitrache Truica, trei slujitori și doi ciocli. Primul medic al carantinei a fost numit Mihalache Andronic, cu o leafă lunară de 400 lei. „*Acestuia i-au urmat între 2 februarie și 11 martie 1831, doctorul Constantin Panaidoros, în 1834 doctor Scarlat Ținc, iar între anii 1837-1840, doctorul Dimitrie Culcer. În 1853, medic al carantinei și al localității era dr. Victor Pozi*”⁵¹.

Mărturii ale epocii arată că medicul îi examina atent pe călători, izolând suspecții sau izgonindu-i în ținuturile de unde veniseră.

Cinovnicul carantinei era cel care înregistra în condică datele obținute de la călători, prin procedura interogatoriului. Existau ca și în zilele noastre anumite categorii de călători care primeau un tratament preferențial, reprezentând excepții de la regulile de bază. Era cazul persoanelor sosite din zone neafectate de epidemie sau al celor aflate în misiuni oficiale. De exemplu, în anul 1843 prin carantina Calafat trecea aghiotantul domnitorului numit Florescu pentru a ajunge la Vidin, în scop diplomatic. Comitetul Carantinelor a primit înștiințare oficială să permită oficialului și oamenilor săi trecerea liberă și scutirea de la regulile carantinei: „*la trecerea dlui Florescu în*

⁴⁷ Trăușan-Matu, Pribeanu, 2021, p. 170; Trăușan-Matu, 2021, pp. 143-154.

⁴⁸ Stângă, 1982, p. 14; Tudor, 1978, p. 220.

⁴⁹ Aleca, 2009, pp. 160-165.

⁵⁰ Aleca, 2009, pp. 160-165.

⁵¹ SMC, f.a.

*partea dreaptă a Dunării împreună cu oamenii dumnealui să se însoțească de directorul sau de un alt angajat pentru cuviincioasa priveghere asupra măsurilor de sănătate, ca la întoarcerea lor în prințipat să nu mai fie supuși la termenul curățeniei*⁵².

În perioada 1845-1863 protomedic al județului Dolj, numit de domnitorul Gheorghe Bibescu la propunerea Ministrului de Interne, a fost doctorul Iuliu Barasch⁵³, care în perioada 1843-1845 a fost medic de carantină la Călărași. Pe lângă această practică medicală în domeniul bolilor transmisibile, acesta era recomandat și de o cultură umanistă aparte, cunoașterea a două limbi străine (germană și franceză), precum și de finalizarea doctoratului la Berlin. În perioada în care acesta a fost numit doctorul județului Dolj, dat fiindcă etiologia și patogeniza bolilor infecțioase nu erau cunoscute, autoritățile sanitare împreună cu puterea politică au încercat să țină bolile la distanță prin instituirea „carantinei”. Tot ce trebuia făcut era să izoleze zona contaminată o perioadă de timp, iar apoi să convingă populația din zonă să urmeze câteva proceduri de igienă și dezinfecție. De asemenea, a încercat să convingă populația județului despre beneficiile vaccinurilor prin scrierea unor articole în presa vremii, cu îndemnuri la vaccinare și inițierea unor ședințe de convingere a populației de la orașe și sate⁵⁴.

După desființarea carantinelor în porturile dunărene, apărarea Europei de epidemiile de ciumă, pornite cel mai adesea din continental asiatic, a presupus respectarea unor măsuri continentale stabilite cu ocazia Conferinței Sanitare Internaționale de la Veneția din 1897, la care România a aderat în anul 1898⁵⁵.

Zbuciumul din societatea românească, modul cum s-au făcut pași spre trecerea la statul modern în contextul valurilor succesive de ciumă, apoi de holeră și al intereselor străine asupra Principatelor Române este bine surprins în lucrarea „*Principatele Române în Epoca Modernă. Administrația regulamentară și tranziția la statul de drept (1831-1859)*”⁵⁶.

Înainte de a încheia această scurtă prezentare trebuie spus și faptul că epidemiile de ciumă au lăsat urme și în toponimia locală din Oltenia. Pe planurile directe de tragere ale armatei au fost consemnate astfel de locuri în care probabil au fost semnalate episoade de ciumă sau există gropi colective cu persoanele decedate: „*La Gropile Ciumașilor*” de la Tufenii din Vale, U.A.T. Tufeni, jud. Olt, „*Dealul Ciumașilor*” de la Palilula, U.A.T. Bucovăț, jud. Dolj, „*Măgura Ciumata*” de la Giurgița, jud. Dolj, „*Valea Ciumaina*” și „*Dealul Ciumaina*” situate între localitățile Prunișor și Fântâna Domnească din jud. Mehedinți, etc. (Pl. 3/1-2; 4/1-2).

Este bine să cunoaștem aceste areale, să le localizăm și atunci când au loc diverse intervenții ce afectează solul autoritățile locale să cunoască potențialul de risc pentru a putea interveni într-un mod controlat.

„*Măgura Karantina*” de la Negoii, jud. Dolj, sat situat în apropierea Dunării și a cordonului sanitar instituit de autorități, este un alt toponim marcat pe harta dedicată Valahiei din cadrul celei de-a doua ridicări topografice militare a Imperiului Habsburgic (Pl. 3/1). Din relatările istoriografice pentru județul Dolj nu rezultă existența unei carantine în acest loc. Probabil a fost folosit de comunitatea locală ca loc special de izolare a celor loviți de ciumă și holeră.

Așadar, în anul 2022, după ce am experimentat cu toții instituția Carantinei și efectele carantinării ca urmare a Pandemiei Covid-19, am adus în atenția celor interesați un scurt istoric privind instituirea Carantinei în Țara Românească în secolul al XIX-lea, cu referire la dovezile din județele Mehedinți și Dolj și scurte referiri pentru zonele Olt și Vâlcea.

Pe lângă elementele ce țin strict de cadrul legislativ al problemei și modul cum statul a rânduit lucrurile în intervalul 1829-1860, din punct de vedere arheologic sunt extrem de interesante informațiile privind vestigiile romane de la Ostrovul Mare din punctul „*Carantină*” precum și

⁵² Petrescu, 2012, p. 106.

⁵³ Trăușan-Matu, 2021, pp. 143-154.

⁵⁴ Trăușan-Matu, 2020, pp. 144-145.

⁵⁵ Felix, 1901, p. 294.

⁵⁶ Iordache, 1998.

indicarea pe harta Valahiei din cadrul celei de-a doua ridicări topografice militare a Imperiului Habsburgic a unui toponim aflat în zona Ostrovu Mare/Izvoarele, jud. Mehedinți, reprezentat ca un patruleter și numit „*Qarantine*” (Pl. 1-2). Un diagnostic arheologic intruziv în arealul celor două puncte „*Carantină*” și „*Qarantine*” poate aduce un plus de informații.

Acest studiu preliminar deschide calea unor noi direcții de cercetare de teren atât pentru obiectivele din Antichitate, cât și pentru cele din Epoca Modernă care sunt în strânsă legătură cu evenimente nefaste (ciumă, holeră, etc.) care au lovit aceste zone.

ABREVIERI

<i>Akados</i>	- <i>Akados. Revistă de știință, inovare, cultură și artă</i> , Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, disponibilă la http://akados.asm.md/ .
<i>AARMSI</i>	- <i>Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice</i> , Academia Română, București.
<i>Astra Slavensis</i>	- <i>Astra Slavensis, revistă de istorie și cultură</i> , „Asociațiunea Transilvană pentru Cultura și Literatura poporului român - ASTRA”, Despărțământul Năsăud, Cercul Salva, Salva.
<i>Buridava</i>	- <i>Buridava. Studii și Materiale</i> , Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea.
<i>JMB</i>	- <i>Jurnal Medical Brașovean</i> , Facultatea de Medicină, Brașov.
<i>MCA</i>	- <i>Materiale și cercetări arheologice</i> , București.
<i>RȘtM</i>	- <i>Revista de Științe Militare</i> , Academia Oamenilor de Știință din România, București.
<i>RI, S. N.</i>	- <i>Revista istorică, Serie Nouă</i> , Academia Română, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București.
<i>SMC</i>	- Spitalul Municipal Calafat.
<i>SMIMod</i>	- <i>Studii și Materiale de Istorie Modernă</i> , Academia Română, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București.
<i>Urbanitas</i>	- <i>Urbanitas. Revistă de studii urbane integrate</i> , Muzeul Municipiului București, București.

BIBLIOGRAFIE

Aleca, B. 2009. Epidemia de holeră în Județul Vâlcea în anii 1830-1831. *Buridava* 7, pp. 160-165.

Arapu, V. 2021. Semnificația secerii în folclorul românesc în contextul cumei personificate: interferențe imagologice, etnologice și culturale. *Akados* 1 (60), pp. 119-124, DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.21.1-60.15>.

Boteanu, C. 1999. *Baia de Aramă și împrejurimile ei*. Drobeta Turnu Severin: Centrul Județean al Creației Populare Mehedinți.

Buzu, V. 2009. Principatele Române în Amintirile lui Feodor Tornow. *RI, S.N.* 20 (5-6), pp. 447-454.

Chipurici, N., Măneanu, M. 1972. *Catalog de documente privitoare la Istoria Municipiului Drobeta Turnu Severin. Partea a II-a (1560-1900)*. Drobeta Turnu-Severin.

Chipurici, N., Rățoi, T. 2005. *Documente ale municipalității severinene (1833-1874). Vol. I*. Craiova: MJM.

Constantin, C. 2015. Impactul carantinei dunărene asupra comerțului internațional cu cereale din regiunea Dunării de Jos (1829-1853). *Astra Slavensis* 3 (2), pp. 21-31.

Felix, I. 1901. *Istoria igienei în România în secolul al XIX-lea și starea ei la începutul secolului al XX-lea. Partea I*. București: Carol Göbl.

- Gherghe, C. L. 2009. *Emanoil Chinezu, om politic, avocat și istoric*. Craiova: Sitech.
- Iordache, A. 1998. *Principatele Române în Epoca Modernă. Administrația regulamentară și tranziția la statul de drept (1831 – 1859). Vol. II*. București: Albatros.
- Iorga, N. (ed.). 1897. *Documente privitoare la Istoria Românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki. Vol. X. 1763-1844*. București: I. V. Socec.
- Jianu, I., Netta T. 2018. *Monografia sanitară T.-Severinului și Mehedințiului: 1833-1933*. Drobeta Turnu-Severin: Terra Grifonis.
- Keresztes, Al., Rogoza, L. 2013. Originile învățământului medical militar românesc. Repere iatro-istorice. *JMB* 2, pp. 73-77.
- Mason, J. 2019. *Trei ani în Turcia. Jurnalul unei misiuni medicale la evrei*. Iași: Polirom.
- Neagoe, S., Tender, I., Văduva, Gh. 2004. *Istoria grănicerilor și a începutului poliției de frontieră*. București: Scaiul.
- Negulescu, P., Alexianu, G. 1944. *Regulamentele Organice ale Moldovei și Valahiei. Vol. I. Texte puse în aplicare de la 1 iulie 1831 în Valahia și 1 ianuarie 1832 în Moldova*. București: Eminescu S. A.
- Nistor, I. 1944-1945 (1946). Ravagiile epidemiilor de ciumă și holeră și instituirea cordonului carantar la Dunăre. *AARMSI* 27, pp. 357-399.
- Petcu, C. 2020. Necropola militară rusească de la mănăstirea Jitianu, județul Dolj. *RȘTM* 4, pp. 200-213.
- Petrescu, Ș. 2012. Migrație și carantine în porturile dunărene: controlul documentelor de călătorie în epoca Regulamentelor Organice. *SMIMod* 25, pp. 97-116.
- Spitalul Municipal Calafat. f. a. *Istoria Spitalului Municipal Calafat* [online], disponibil la <https://spitalcalafat.ro/prezentare-istoric> (ultima oară accesat la 05.12.2022)
- Stângă, I. 1982. Repertoriul arheologic al zonei hidrocentralei Porțile de Fier II, jud. Mehedinți. *MCA16*, pp. 9-15.
- Stângă, I. 2015. *Comuna Gârla Mare, județul Mehedinți. Istoria unei așezări dunărene*. Drobeta Turnu-Severin: Tipo Radical.
- Trăușan-Matu, L. 2017. Zece ani din viața doctorului Constantin Estioti (1830-1840), pionierul serviciului sanitar al Valahiei. În I. Bulei, A. Ciupală (edit.), *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat. vol. VII*. Cluj-Napoca: Mega, pp. 20-38.
- Trăușan-Matu, L. 2020. Doctorul Nicolae Gussi și istoria carantinei în Țara Românească. *JMB* 1, pp. 133-141.
- Trăușan-Matu, L. 2021. Boli și epidemii în Valahia în vremea doctorului Iuliu Barasch. În A. Ciupală (edit.), *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat, vol. VIII*. Cluj-Napoca: Mega, pp.143-154.
- Trăușan-Matu, L., Pribeanu, A. 2021. Povestea Carantinei de la Călărași (1784-1863). Arhitectură, rețele sociale și agenți patogeni. *Urbanitas* 2, pp. 161-175.
- Tudor, D. 1978. *Oltenia Romană*, ed. IV. București: Academia RSR.

LISTA PLANȘELOR

Planșa 1. Fig. 1-2. Toponimul „*Qarantine*” de la Izvoarele, jud. Mehedinți marcat pe harta Valahiei din cadrul celei de-a doua ridicări topografice militare a Imperiului Habsburgic (sursa imaginii: *Wallachia - Second military survey of the Habsburg Empire*, <https://maps.arcanum.com/en/map/secondsurvey-wallachia/?layers=59&bbox=2509420.4726309367%2C5511355.771045995%2C2527602.930734273%2C5518072.674906555>).

Planșa 2. Fig. 1. Ortofotoplan (2012) al punctului „*Qarantine*” de la Izvoarele, jud. Mehedinți (sursa imaginii: Geoportal ANCI, <https://geoportal.anci.ro/portal/home/webmap/viewer.html?useExisting=1>). **Fig. 2.** Imagine satelitară a punctului „*Qarantine*” de la Izvoarele, jud. Mehedinți, în raport cu siturile de la Ostrovu Mare și Izvoarele înscrise în Repertoriul Arheologic Național

(sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>). **Fig. 3.** Siturile de la Balta Verde, Ostrovu Mare, com. Gogoșu și Izvoarele, com. Gruia, din arealul în care se află toponimul „*Qarantine*” (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>).

Planșa 3. Fig. 1. Toponimul „*Măgura Karantina*” de la Negoii, jud. Dolj marcat pe harta Valahiei din cadrul celei de-a doua ridicări topografice militare a Imperiului Habsburgic (sursa imaginii: *Wallachia - Second military survey of the Habsburg Empire*, <https://maps.arcanum.com/en/map/europe-19centurysecondsurvey/?layers=158%2C164&bbox=2547395.711306058%2C5484436.277949981%2C2560284.9052006453%2C5489041.608904162>).

Fig. 2. Toponimul „*Măgura Ciumata*” de la Giurgiza, jud. Dolj, marcat pe planurile directe de tragere ale armatei (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>).

Fig. 3. Toponimul „*Dealul Ciumașilor*” de la Palilula, com. Bucovăț, jud. Dolj, marcat pe planurile directe de tragere ale armatei (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>).

Planșa 4. Fig. 1. Toponimul „*La Gropile Ciumașilor*” de la Tufenii din Vale, U.A.T. Tufeni, jud. Olt, marcat pe planurile directe de tragere ale armatei (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>). **Fig. 2.** Toponimele „*Valea Ciumaina*” și „*Dealul Ciumaina*” situate între localitățile Prunișor și Fântâna Domnească din jud. Mehedinți (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>). **Fig. 3.** Gropile comune ale decedaților de ciumă aflate în incinta Mănăstirii Jitianu, localitatea Balta Verde, U.A.T. Podari, jud. Dolj, identificate pe imagine satelitară. (sursa imaginii: GoogleEarth).

Planșa 5. Imagine satelitară cu zona actuală în care a fost ridicată carantina mare din Drobeta Turnu-Severin (sursa imaginii: Server Cartografic pentru Patrimoniu Cultural Național, <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>).

ANEXA 1

REGULAMENTUL ORGANIC AL VALAHIEI

85

I. Cei ce vor intra în pământul Țării Rumânești, fără a face carantină, să vor trimite la ocnă, pentru toată viața lor ¹⁾.

II. De vor băga și mărfuri sau alte lucruri, atunci fiindcă vina este indoită, pentru că au băgat mărfuri poprite și au călcat regulile cele așezate pentru paza sănătății, să vor pedepsi cu luarea pă seama Stăpânirii a lucrurilor celor prinse și cu trimiterea la ocnă în toată viața a călcătorilor cordonului.

III. Cei ce vor fi ascuns lucruri și să vor dovedi la sfârșitul sorocului carantinelor, să vor îndatora a face carantină a doilea oară.

IV. Cei ce vor atinge vreun om sau lucru, care să află încă în carantină, cum și lucrurile ce le au atins un călător, care atunci intrase într'însa, să vor supune asemenea a face de isnoavă în carantină.

V. De să va întâmpla ca vreunul să cerce a călca pravila sau a trece cordonul sănătății și strigându-i santinela de două ori să se tragă, el nu să va trage, atunci santinela are voe să-l împușce.

Art. 206. — Toți cinovnicii carantinelor, intrând în slujbă vor jura că vor păzi întocmai pravila cea așezată pentru paza sănătății.

Călcările aceștii pravile sânt de două feluri:

I. Cele ce să fac de bună voe și pentru vreun interes.

II. Cele ce să fac numai din lenevire.
Art. 207. — Să socotesc călcători după felul dintâiu:

a) Cinovnicul carantinei care va lăsa să treacă pe vreun călător sau mărfuri, fără să le supune la toate regulile sănătății, ce s'au întocmit pentru acest sfârșit.

b) Santinela sau pichetul jandarmeriei, care după ce au prins pe vreun călător ce umbla să treacă printr'asă cuns cordonul sănătății, îl va lăsa să treacă, fără să-l trimită la carantinea mai de aproape.

Art. 208. — Să vor socoti ca niște călcători de al doilea fel:

a) Cinovnicii carantinei ce vor fi lăsat să treacă mărfuri, care și de își vor fi făcut zilele carantinei, cele cerute de pravilă, dar nefiind îndestul curățite putea să pricinuiască vreo molevmă de ciumă.

b) Santinela sau pichetul jandarmeriei, care din greșală sa va fi lăsat vreun loc nepăzit, pe unde ar fi putut neștine să intre în țară și să se amestece cu cei curați.

Art. 209. — Călcătorii de întâiul fel să vor pedepsi cu moartea.

Art. 210. — Cinovnicii cei mai mari cari să vor dovedi călcători de al doilea fel, să vor scoate din slujbă și să vor publica ca niște nevrednici de a mai intra d'aci înainte în vreo slujbă.

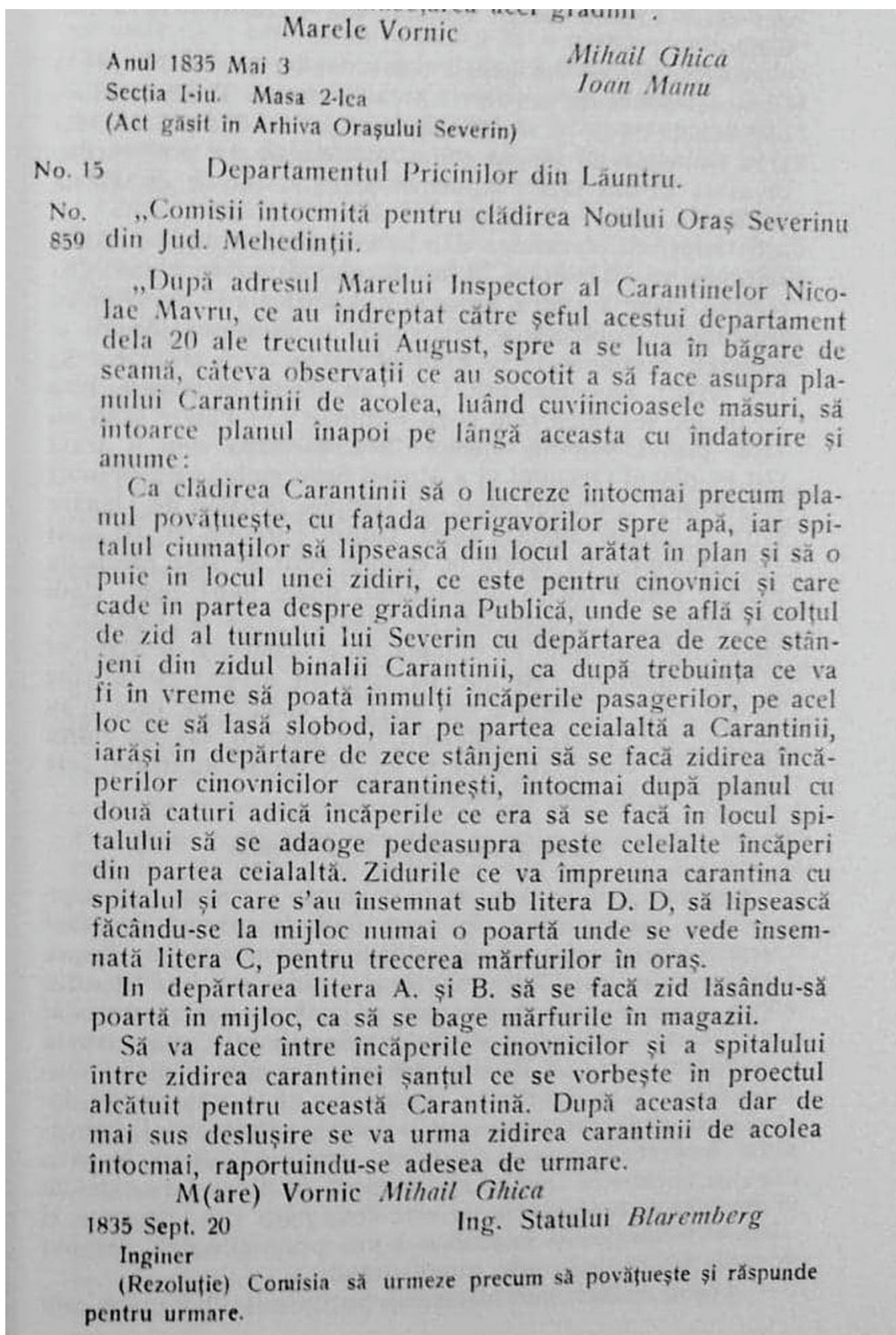
Cei mai mici cinovnici să vor pedepsi truște.

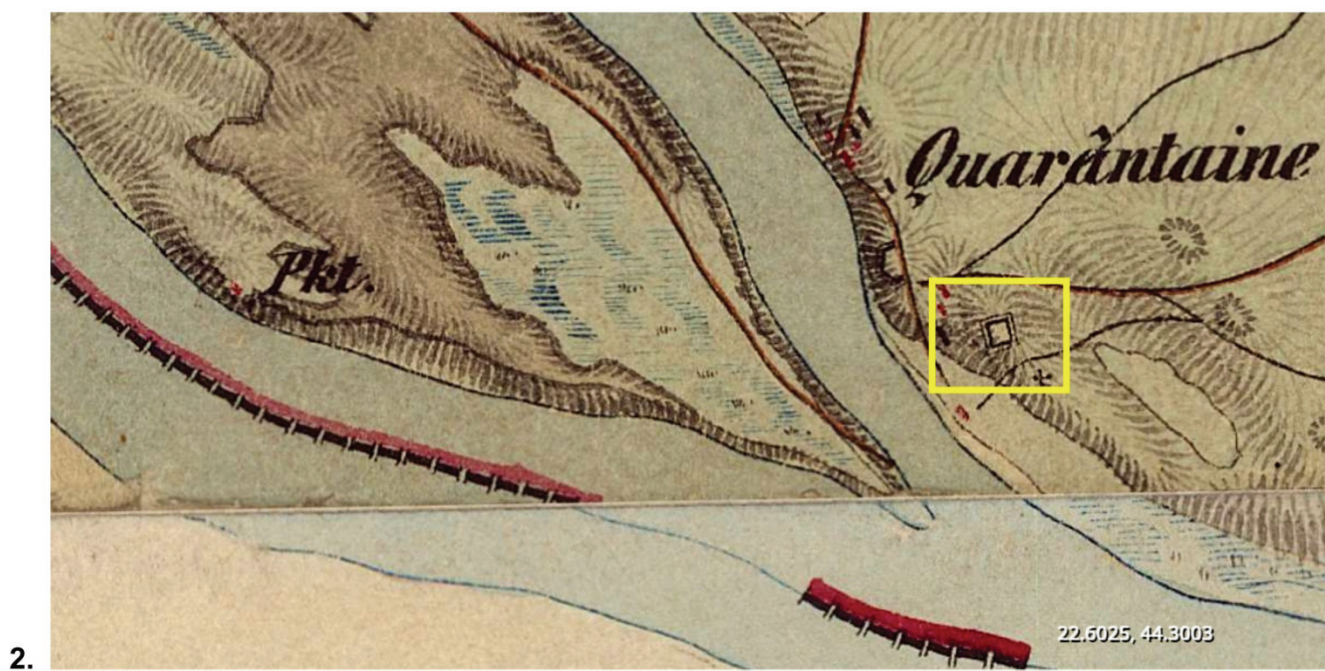
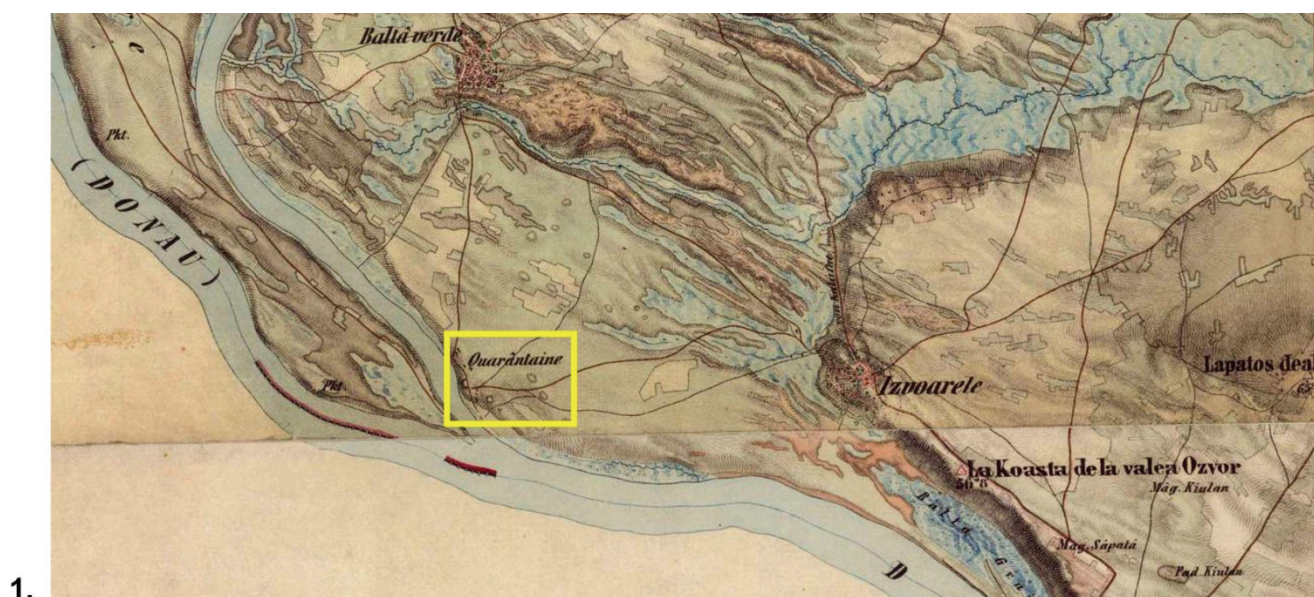
Art. 211. — Pentru orice nedreptate vor face șefii unei carantini sau orânduții asupra cordonului sănătății, să vor scoate din slujba lor și vor plăti părții cei năpăstuite indoit pagubile ce vor fi cercat.

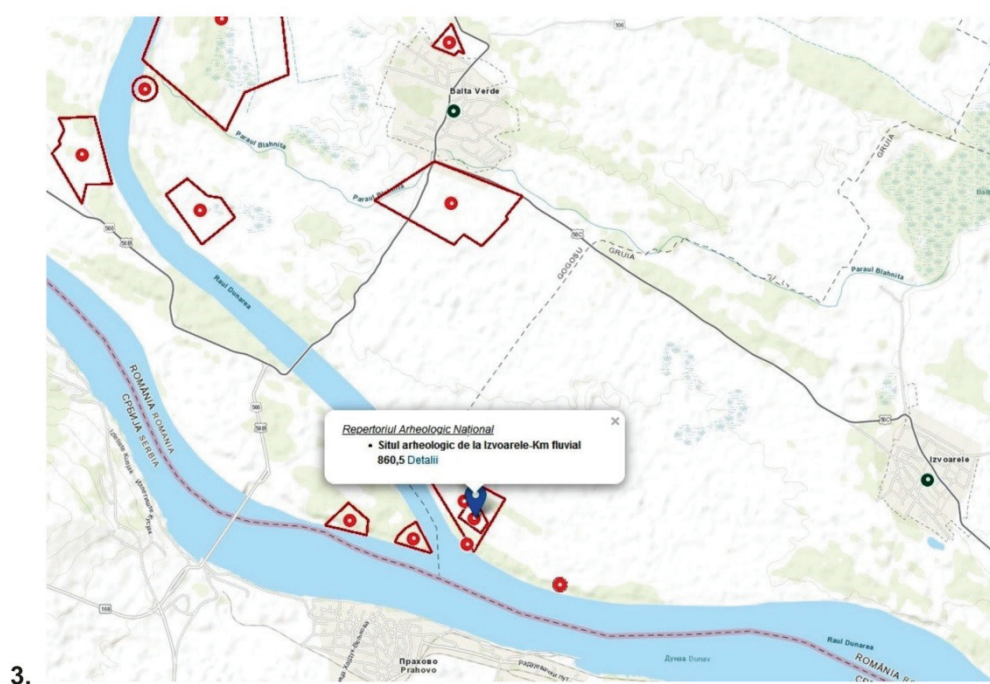
1) În ediția din 1847 articolul 205, alineatul f "s'au îndreptat potrivit cu comunicația Generalului Consulat al Rusiei" și are cuprinderea următoare:

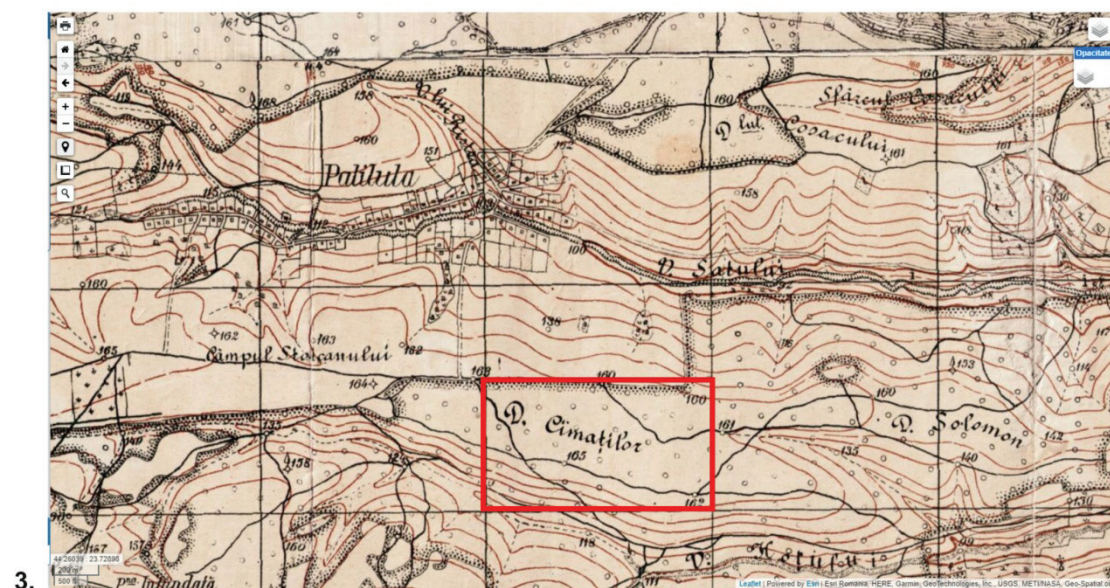
a) Pământeni ce vor intra în pământul țării rumânești, fără a face carantină, se vor judeca de către dregătorile de care vor spânzura.

ANEXA 2

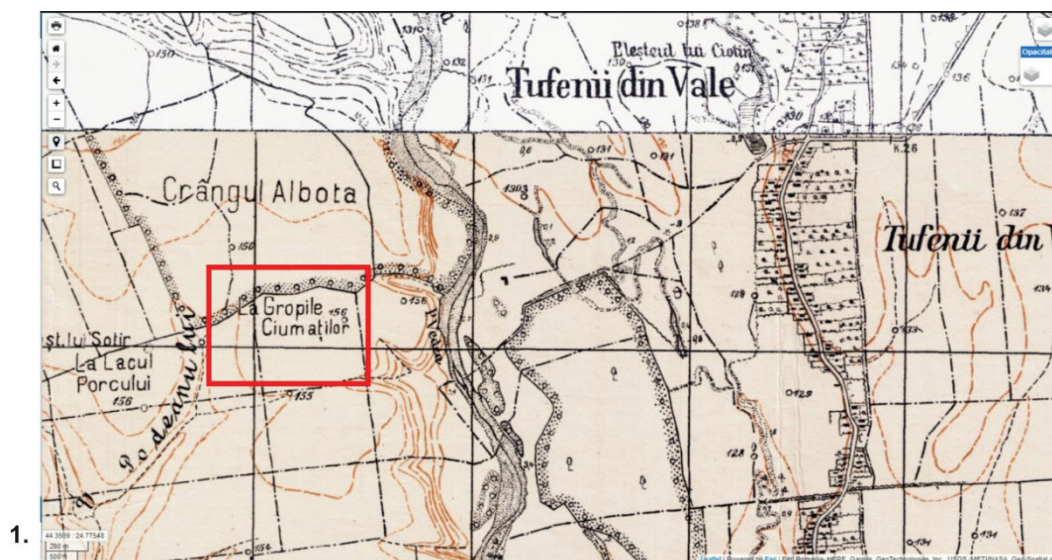

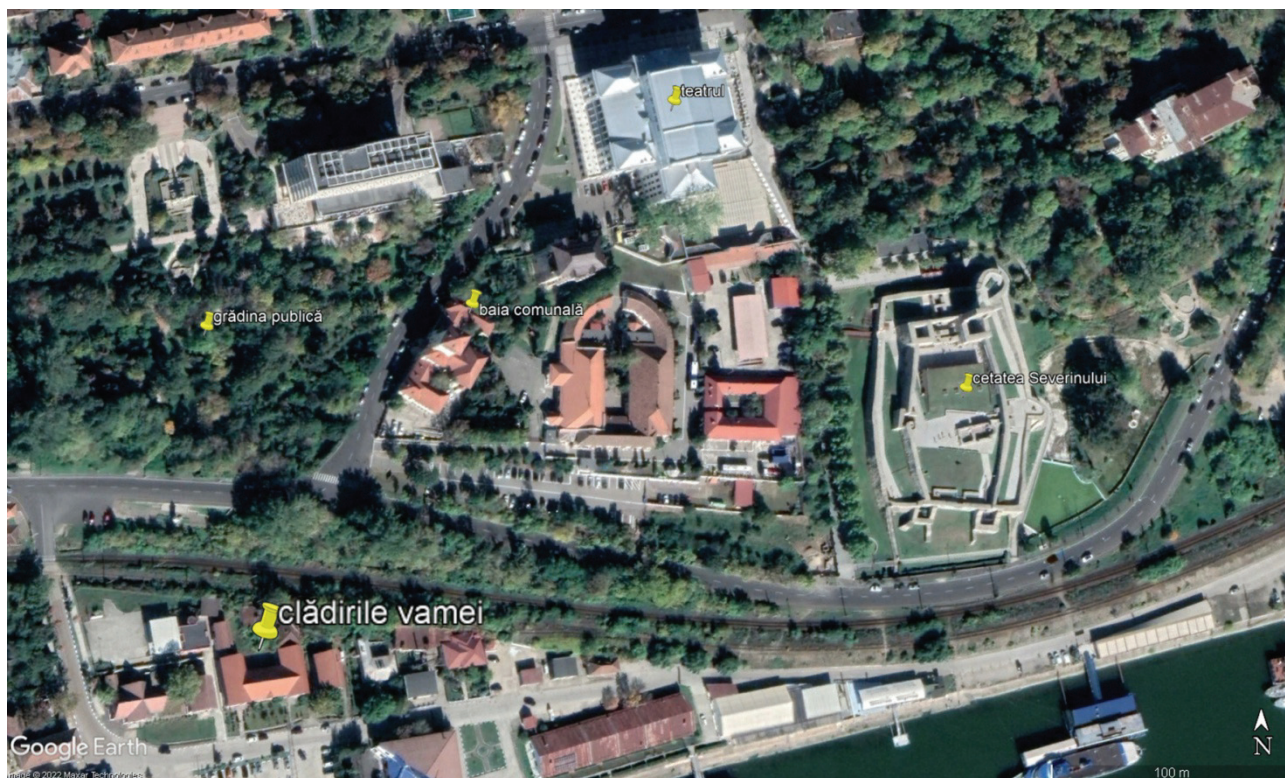

Planșa 3

Planșa 4

Planșa 5